

Dr. Vida Sándor*

VÉDJEGYTÖRLÉSI KÉRELEM – ÉRDEKELTSÉG HIÁNYÁBAN AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ÍTÉLETE

Az érdekelttség hiányában („nem is érdekelt”), abszolút lajstromozásgátló ok alapján indított törlési eljárás problémája a magyar joggyakorlatban már több mint száz esztendővel ezelőtt felmerült.¹ Hasonlóképpen a korabeli német jogban is.²

Az érdekelttség hiánya persze csak látszólagos, jogi kifejezéssel élve formai. Hiszen normális embernek, vállalatnak aligha jut eszébe pénzt, időt, fáradságot fordítani olyan védjegy-törlési eljárásra, amely védjegy fennállása őt nem zavarja, ami nem sérti érdekeit.

Ha az érdekelt inkognitóját meg akarja őrizni, akkor a gyakorlatban strómant fogad, vagyis olyan személyt, aki az érdekelttség látszatával tudja a törlési eljárást megindítani. Stróman bekapcsolására a gazdasági élet más területein is számos példa volt és van.

Ugyanakkor mind a hazai, mind az európai joggyakorlatban ritka az az eljárás, amikor a törlés kérelmezője „nyílt sisakkal”, mondhatni provokatívan vállalja, illetve közli, hogy a védjegy törléséhez nem fűződik gazdasági érdeke.

Tényállás

A közismert francia Lancôme cég a COLOR EDITION szóösszetételt közösségi védjegyként jegyeztette be a 3. áruosztályba tartozó kozmetikumokra és sminktermékekre.

Néhány hónappal a védjegy bejegyzését követően a jó nevű német ügyvédi iroda, a Norton-Rose-Vieregge saját nevében törlés iránti kérelmet nyújtott be, amelyet az EK Védjegy-hivatala, a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (BPHH) elutasított. A fellebbezést jogutódként a nem kevésbé ismert német ügyvédi iroda, a CMS Hasche-Sigle nyújtotta be, amely eredményre vezetett.³ A fellebbezési tanács a perbeli cselekvőképesség (aktorátus) vonatkozásában azt mondta, hogy a CMS Hasche-Sigle által a KVR 55. cikk (1) bekezdésé-

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda

¹ Dr. Szász János: Védjegy jogi döntvénytár. Budapest, 1911, 401. eset; dr. Nagy Sándor–dr. Szarka István: A magyar védjegy törvénynek magyarázata. Budapest, 1910, p. 95.

² Dr. Beck Salamon: Magyar védjegy jog. Budapest, 1934, p. 231.

³ A COLOR EDITION védjegyet a fellebbezési tanács leírónak tekintette, mivel különféle árnyalatú és színű kozmetikai és sminktermékek skálájára utal. A jelen írásban az ügynek ezzel a részével nem foglalkozom – függetlenül attól, hogy a Lancôme cég az Európai Bírósághoz bejáról (sikertelenül) vitatta a védjegy leíró jellegét.

nek *a*) pontja⁴ alapján benyújtott kereset elfogadható, mivel a keresetösségi jog és az eljárás-hoz fűződő érdek közötti, a felperes által hivatkozott különbségététel a KVR-ben egyáltalán nem jelenik meg, és a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *b*) és *c*) pontja⁵ olyan közérdekű cél elérésére irányul, amely indokolja, hogy az e cikk alapján benyújtott törlési kérelmeket az eljárni jogosult személyek minél szélesebb köre benyújthassa.

A törlést elrendelő határozatot a Lancôme cég keresettel támadta az EK Törvényszékénél. (Ebben persze nemcsak az ügyvédi irodának azt a jogát támadta, hogy saját nevében törlési eljárást indítson, hanem a védjegy leíró jellegének megállapítását is.)

Az EK Törvényszékének ítélete⁶

Elutasító ítéletének vonatkozó részében az Elsőfokú Bíróság abból indult ki, hogy az ő feladata annak meghatározása, hogy a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja a törlési kérelem elfogadhatóságát az eljárás-hoz fűződő érdek bizonyításához köti-e. E vonatkozásban meg kell vizsgálni a KVR 55. cikk (1) bekezdésének szövegét, rendszerét, valamint rendelkezését (elsőfokú ítélet, 20. pont).

Mindenekelőtt a KVR 55. cikk (1) bekezdése *a*) pontjának szövegezéséből következik, hogy különösen a szóban forgó védjegy KVR 7. cikk (1) bekezdése *c*) pontja értelmében vett leíró jellege alapján, vagy a KVR 7. cikk (1) bekezdése *b*) pontja értelmében vett megkülönböztetőképességének hiánya alapján a védjegy törlésére irányuló kérelmet nyújthat be a BPHH-hoz „bármely természetes vagy jogi személy, vagy a gyártókat, előállítókat, szolgáltatást nyújtókat, forgalmazókat vagy fogyasztókat képviselő bármely csoport vagy szervezet, amely a reá irányadó jogszabályi rendelkezések szerint saját nevében perelhet és perelhető”. A KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja tehát egyáltalán nem hivatkozik az eljárás-hoz fűződő érdekre (elsőfokú ítélet, 21. pont).

⁴ A KVR (40/94 EK rendelet a közösségi védjegyről) 55. cikk (1) bekezdés szövege:

(1) A közösségi védjegyoltalom megszűnésének megállapítására vagy a védjegy törlésére irányuló kérelmet nyújthat be a Hivatalhoz:

(a) az 50. és 51. cikk alapján bármely természetes vagy jogi személy, vagy a gyártókat, előállítókat, szolgáltatást nyújtókat, forgalmazókat vagy fogyasztókat képviselő bármely csoport vagy szervezet, amely a reá irányadó jogszabályi rendelkezések szerint saját nevében perelhet és perelhető ...

⁵ A szöveg:

(1) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha:

a) nem felel meg a 4. cikkben meghatározott követelményeknek;

b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;

c) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használnak ...

⁶ T-160/07 ügyszám – magyarul is.

Továbbá a KVR 55. cikk (1) bekezdésének rendszeréből következik, hogy az eljáráshoz fűződő érdek nem követelmény egy, a jelen ügghöz hasonló törlési kérelem keretén belül. Ez a cikk ugyanis eltérő módon kezeli a feltétlen (abszolút) törlési ok alapján és a viszonylagos (relatív) törlési ok alapján benyújtott törlési kérelmet (elsőfokú ítélet, 22. pont).

Így a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja, amely többek között a feltétlen törlési ok alapján benyújtott törlési kérelmekre vonatkozik, nem tesz említést, amint az a fenti 21. pontban megállapítást nyert, arról, hogy a törlést kérelmezőnek bizonyítania kellene az eljáráshoz fűződő érdekét. Legfeljebb azt írja elő, hogy a törlési kérelmet olyan természetes vagy jogi személy, illetve csoport nyújtsa be, amely perelhet és perelhető (elsőfokú ítélet, 23. pont).

Ezzel szemben a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *b*) és *c*) pontja, amely a viszonylagos törlési ok alapján benyújtott törlési kérelmekre vonatkozik, akként rendelkezik, hogy ilyen kérelmet kizárólag a korábbi védjegyek vagy jogok jogosultja, valamint a védjegy használatára a védjegyjogosult által feljogosított, illetve a korábbi jogok gyakorlására jogosult személy nyújthat be. Más szóval csak olyan személyek nyújthatnak be a KVR 55. cikk (1) bekezdése *b*) és *c*) pontja által érintett törlési kérelmet, akiknek fennáll az eljáráshoz fűződő érdekük (elsőfokú ítélet, 24. pont).

A KVR 55. cikk (1) bekezdésének rendszeréből az következik tehát, hogy a jogalkotó lehetővé kívánta tenni minden olyan természetes és jogi személy vagy csoport számára, amely perelhet és perelhető, hogy feltétlen törlési ok alapján törlési kérelmet nyújthasson be, míg a viszonylagos kizáró okon alapuló törlési kérelmek esetében kifejezetten korlátozta a törlést kérelmezők körét (elsőfokú ítélet, 25. pont).

Ezt az elemzést erősíti végezetül az érintett rendelkezések teleologikus értelmezése. Ugyanis ellentétben a viszonylagos kizáró okokkal, amelyek csak bizonyos korábbi jogok jogosultjainak magánérdekeit védik, a KVR 7. cikk (1) bekezdésében felsorolt feltétlen kizáró okok különféle közérdekeken alapulnak (ebben az értelemben lásd az Európai Bíróság C-329/02. P. sz., SAT.1 kontra OHIM-ügyben hozott ítéletének 25. pontját).⁷ Márpedig ezen közérdekek minél kiterjedtebb védelme céljából a lajstromozást kizáró feltétlen okokra történő hivatkozás jogát az eljárni jogosult személyek lehető legszélesebb köre számára biztosítani kell. A KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja ezért a törlés kérelmezője számára mindössze annyit ír elő, hogy jogi személy legyen, vagy perelhető legyen és perelhessen, ugyanakkor nem írja elő számára az eljáráshoz fűződő érdekének bizonyítását (elsőfokú ítélet, 26. pont).

Ezt az elemzést nem kérdőjelezi meg a felperes által előterjesztett érvek. Egyrészt azon érvel kapcsolatban, miszerint az eljáráshoz fűződő érdek követelménye a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontjából és 79. cikkéből következik, emlékeztetni kell arra, hogy ezen

⁷ Dr. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Miskolc, 2006, p. 85.

utóbbi rendelkezés nem ír elő mást, mint hogy ha e rendelet vagy a végrehajtási rendelet nem tartalmaz eljárási rendelkezéseket, a BPHH a tagállamokban általánosan elismert eljárásjogi elveket veszi figyelembe. Márpedig meg kell állapítani, hogy a KVR 51. cikkével érintett feltétlen törlési ok alapján benyújtott törlési kérelem tekintetében az alkalmazandó eljárási rendelkezés a KVR 79. cikkének értelmében a KVR 55. cikk (1) bekezdésének a) pontja. Mivel ez az eljárási rendelkezés nem tartalmaz semmiféle kétértelműséget, jelen esetben a KVR 79. cikke nem alkalmazandó (elsőfokú ítélet, 27. pont).

Ráadásul még ha feltételezzük is, hogy e cikk jelen esetre alkalmazandó, meg kell állapítani, hogy a felperes egyáltalában nem bizonyította, hogy – amint állítja – a kereset indítására kivétel nélkül minden tagállamban azoknak van lehetőségük, akiknek jogos érdekük áll fenn valamely kérelem kedvező elbírálása vagy elutasítása tekintetében. A felperes ugyanis írásbeli beadványaiban mindössze a francia jogra, azon belül is a francia védjegyjogra hivatkozott (elsőfokú ítélet, 28. pont).

Ennélfogva a felperesnek a KVR 79. cikkére vonatkozó érvét el kell utasítani (elsőfokú ítélet, 29. pont).

Továbbá az EK 230. cikk, az EK 232. cikk és az EK 236. cikk által érintett keresetek bírósági keresetek, míg a KVR 55. cikk (1) bekezdésének a) pontjában foglalt törlési kérelmet a BPHH előtt, igazgatási eljárás keretében kell benyújtani. E tekintetben a Négyzetes hasáb alakú tabletta bevéselt mintával-ügyben hozott ítélet (T-129/0017) 12. pontjára történő hivatkozás nem bír relevanciával, mivel ez az ítélet a KVR 63. cikkének értelmében a BPHH fellebbezési tanácsainak határozatával szemben a közösségi bíróság előtt benyújtott bírósági keresetekre vonatkozik (elsőfokú ítélet, 32. pont).

A fentiek fényében, valamint tekintve, hogy nem vitatott, hogy a CMS Hasche-Sigle jogi személynek tekinthető, meg kell állapítani, hogy a fellebbezési tanács helyesen nyilvánította elfogadhatónak a CMS Hasche-Sigle által benyújtott törlési kérelmet.

Az EK Törvényszék ítélete ellen a Lancôme cég fellebbezést nyújtott be az Európai Bírósághoz.

Perösszefoglaló⁸

A jogvita idevonatkozó kérdését *D.R-J. Colomer* főtanácsnok perösszefoglalójában részletesen tárgyalja. Abból indul ki, hogy a közösségi védjegyek törlésére irányuló eljárás megindításához való joggal kapcsolatos fellebbezési jogalap két részre tagolódik: az első egy adott megjelölés törlésének kérelmezéséhez fűződő különleges érdekekkel, a második pedig egy ügyvédi iroda arra vonatkozó jogával kapcsolatos, hogy a védjegy törlését ügyfélől kapott kifejezett megbízás nélkül, saját maga kérelmezze (perösszefoglaló, 2. pont).

⁸ C-408/08 P. ügyszám – magyarul is.

A fellebbezést ennek megfelelően e két kérdés vonatkozásában elemzi.

A) Nem osztom azt az álláspontot – mondja – mely szerint az ügyvédi szakma összeegyeztethetetlen a közösségi védjegy törlésére irányuló eljárás kezdeményezésével (perösszefoglaló, 43. pont).

Először is a fellebbező által hivatkozott AM&S kontra EK Bizottság-ügyben hozott ítélet a jelen jogvitától teljesen eltérő összefüggésben született: annak tárgya azon független ügyvédek levelezésének bizalmas jellege volt, akik a közösségi versenyjog megsértése miatti eljárásokban adtak tanácsot a vállalkozásoknak (perösszefoglaló, 44. pont).

Másodsorban az ítélet, annak ellenére, hogy megemlíti ezen ügyvédek „igazságszolgáltatásban közreműködő” szerepét, sehol nem utal arra, hogy ez a jelző meghatározott módon történő viselkedésre kötelezné őket; sőt, még ha feltételezzük is, hogy az etikai kódexek ilyen jellegű megszorításokat írnak elő rájuk vonatkozóan, a Lancôme nem állította, hogy az ügyvédek bármilyen szakmai etikai szabályt sértettek volna (perösszefoglaló, 45. pont).

Harmadsorban az Európai Bíróság eljárási szabályzatának 19. cikke sem ebben az értelemben hivatkozik az ügyvédekre. Ezen előírás elsődleges szerepe valójában a bíróság előtti képviselő szabályozása, különösen a magánszemélyek tekintetében, előírva számukra e jogi szolgáltatás igénybevételét, amennyiben az azt nyújtó szakemberek az Európai Unió vagy az Európai Gazdasági Közösség valamely tagállamában rendelkeznek szakmai kamarai tagsággal, és ott jogosultak hivatásuk gyakorlására (perösszefoglaló, 46. pont).

Ezen előzmények ismeretében az „igazságszolgáltatásban közreműködő” ügyvédre történő hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az Európai Bíróság elé kizárólag olyan jogi vélemények és ténybeli előadások kerüljenek, amelyeket ügyvéd megvizsgált, és előterjesztésre érdemesnek ítélt. Kétségtelen tehát, hogy a jogvitán belüli nyugodtabb párbeszéd megvalósításáról van szó, amelyet a felek e jogi képviselő nélkül aligha tudnának biztosítani (perösszefoglaló, 47. pont).

Negyedrész az eddig előadott indokokon felül úgy gondolom, hogy az Európai Bíróság eljárási szabályzata 19. cikkének harmadik és negyedik bekezdése nem szolgálhat mércével a közösségi védjegy törlése iránti eljárás kezdeményezésére való jogosultság értelmezése tekintetében. E cikk célja a magánszemélyek kötelező ügyvédi képviselőének előírásával tehát a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartásának és az ügyfelek hatékony jogvédelemhez való jogának biztosítása; olyan közösségi eljárási rendelkezésként jelenik meg tehát, amely az Európai Bíróság előtti eljárásokban alkalmazandó (perösszefoglaló, 48. pont).

Ugyanakkor a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja illeszkedik a védjegyrajstrom „megtisztításának” feladatához, amelyet a jogalkotó nem a BPHH-ra, hanem „bármely természetes vagy jogi személyre” kívánt bízni a céllal, hogy a lajstromból kikerüljenek azok a megjelölések, amelyeket nem használnak, illetve amelyeket a 7. cikk megsértése (feltétlen kizáró okok/feltétlen törlési okok) vagy rosszhiszeműség okán a lajstromból törölni kell (perösszefoglaló, 49. pont).

Jóllehet a közismert mondás szerint „minden hasonlat sántít”,⁹ a közösségi védjegy törlése iránti kérelmet érdemes például összehasonlítani az EK 81. cikk szerinti összehangolt magatartással kapcsolatban tett bejelentéssel, amelyre szintén bármely magánszemély vagy vállalkozás jogosult. Ha egy közösségi szervhez, jelen esetben a BPHH-hoz ilyen bejelentés érkezik, az köteles lesz a tényeket hivatalból kivizsgálni. A KVR 74. cikk (1) bekezdéséből ugyanis az következik, hogy a feltétlen törlési okokra vonatkozó eljárásokban az alicantei iroda köteles megállapítani a tényállást, míg a viszonylagos törlési okok esetében a kontradiktórius eljárás elve érvényesül. Mivel ily módon a piacot és annak összes szereplőjét védeni kell az olyan megjelölések lajstromozásával szemben, amelyek bejegyzésére a közérdek védelmében nem kerülhet sor, mint azt a támadott ítéletben az EK Törvényszéke is egyértelműen kinyilvánította, logikusnak tűnik azt gondolni, hogy a személyek igen széles köre számára nyílt meg a lehetőség e megjelölések törlésének kezdeményezésére (perösszefoglaló, 50. pont).

Mindenesetre a KVR 55. cikke mögött megbúvó logikának semmi köze nincs a közösségi bírósági eljárások során kötelező jogi képviselőhez, sem az ezen ügyekben eljáró ügyvédek magatartásához vagy szakmai szerepéhez, mivel ezeket az Európai Bíróság eljárási szabályzata 19. cikkének logikájától teljes mértékben külön kell kezelni, lévén hogy ez utóbbi előírás nem vonatkozik a KVR 55. cikk (1) bekezdése a) pontjának értelmezésére. Az utóbbi rendeletnek a jogi képviselőre vonatkozó előírásai a 88. és a 89. cikk, amelyekből a BPHH előtti eljárások során az ügyvédi képviselőt önkéntes jellege következik (perösszefoglaló, 51. pont).

Ennek következtében azt javaslom az Európai Bíróságnak, hogy a jelen fellebbezés jogalapjának második részét mint megalapozatlant utasítsa el (perösszefoglaló, 52. pont).

B) A továbbiakban a fellebbező felveti a kérdést, hogy a közösségi védjegy törlésének kezdeményezéséhez szükség van-e különleges, a kérelem benyújtására való jogosultságra, amely állítást az Elsőfokú Bíróság és a BPHH fellebbezési tanácsa nem fogadta el.

Előrebocsátom – mondja –, hogy teljes egészében osztom az ügyben korábban eljáró szervek álláspontját.

Egyrésztől, mint azt a megtámadott ítélet kifejti, a KVR 55. cikk (1) bekezdésének nyelvtani értelmezése a közösségi jogalkotó azon szándékára utal, hogy széles körben határozza meg a rendelkezés által szabályozott törlési eljárás kezdeményezésére jogosult természetes és jogi személyek körét. Ezenfelül az alkalmazott teleologikus értelmezés, amely rámutatott a rendelkezés a), b) és c) pontja közötti különbségekre, helytállóan tűnik (perösszefoglaló, 62. pont).

⁹ E spanyol szólásmondás Cervantes *Don Quijote de la Mancha* című művében jelenik meg, a Montesinos barlangban játszódozó epizód elmesélésekor, amikor Don Quijote ezt válaszolja: „mert jól tudja, hogy minden hasonlat sántít, s ezért nem is kell az embereket összehasonlítani egymással. Dulcinea del Toboso páratlan szépségű, Doña Belerma szintén, és azzal punktum.”

Tehát a KVR 7. cikkének feltétlen kizáró okain alapuló törlésnek – mivel annak célja a közérdek védelme – minden olyan magánszemély, polgári jogi vagy gazdasági társaság és vállalkozáscsoport számára nyitva kell állnia, amely teljesíti a joghatást kiváltó cselekmény megtételéhez elengedhetetlen, minimális feltételeket, vagyis perképeséssel rendelkezik, amin a joghatályos eljárási cselekmények félként történő kifejtésének képességét kell érteni, mely képesség a polgári jogi cselekvőképességgel párhuzamos (perösszefoglaló, 63. pont).

Ellenben ha a törlési ok a KVR 8. cikkén vagy 52. cikkének (2) bekezdésén alapul, amelyek csak meghatározott egyéni jogok tekintetében nyújtanak védelmet, a logika azt követeli meg, hogy ezek a jogok kizárólag a címzettek tekintetében nyerjenek védelmet, ahogy az a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *b*) és *c*) pontjából is egyértelműen megállapítható (perösszefoglaló, 64. pont).

Így tehát a támadott ítélet ezen érvelésében semmilyen jogi hiba nem található (perösszefoglaló, 65. pont).

Nem tűnik megalapozottnak a fellebbező azon érve sem, miszerint a KVR – a Chiemsee-ügyben hozott ítélet 25. pontjával¹⁰ és a KVR 55. cikk (1) bekezdése *a*) pontjának a gyártók és előállítók szervezetére vonatkozó rendelkezésével összefüggésben értelmezett – 7. cikk (1) bekezdésének *c*) pontja a jogalkotó azon szándékára utalna, hogy a közösségi védjegyek törlése iránti kérelem esetében tényleges vagy lehetséges gazdasági érdek bizonyításától tgye függővé a kérelem benyújtásához való jogot (perösszefoglaló, 66. pont).

El kell tehát fogadni az ítélezési gyakorlatra vonatkozó, az előző pontban szereplő megállapítást, amely szerint: „A védjegyjogi irányelv 3. cikk (1) bekezdésének *c*) pontja közérdekű célt szolgál, nevezetesen azt, hogy a lajstromozás iránti kérelemmel érintett áruk vagy szolgáltatások kategóriájának leírására szolgáló megjelöléseket vagy jelzéseket *bárki* szabadon használhassa akár együttes védjegyekként, akár valamely összetett vagy ábrás védjegy részeként. E rendelkezés megakadályozza tehát, hogy ezen megjelölések vagy jelzések egyetlen vállalkozás számára fenntarthatók legyenek csupán azért, mert védjegyként lajstromozták azokat” (perösszefoglaló, 67. pont).

Ezen idézet mentén néhány megjegyzést fűzhetünk a Lancôme álláspontjához, amely – mint azt látni fogjuk – nem meggyőző (perösszefoglaló, 68. pont).

Először is, a Chiemsee-ügyben hozott ítélet a „bárki” szót annak legtisztább értelmében, azaz a nagyon nagyszámú jogalany csoportján belüli meghatározatlanság jelentésével használja. Ha az Európai Bíróság az említettek körét korlátozni akarta volna, akkor pontosabban megjelölte volna, hogy kik a kiválasztottak, és a névmáshoz főnevet kapcsolt volna (például „bármely versenytárs”), így a névmást melléknévvé alakította volna át. A „bárki” névmás megtartásával azonban megerősítette, hogy a további pontosítás szándékosan maradt el, és hogy a termékek és szolgáltatások kategóriáinak megjelölésére szolgáló kifejezéseket nem lehet birtokolni vagy kisajátítani (perösszefoglaló, 69. pont).

¹⁰ Idézi dr. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata II. Miskolc, 2010, p. 18.

Másodsorban, amint azt a fellebbező előadja, a gyakorlat azt mutatja, hogy az esetek döntő többségében a versenytársak kérelmezik a lajstromozott védjegyek törlését. Ez a pusztán szociológiai tény azonban irreleváns a KVR 55. cikke értelmének vizsgálatakor, amely a jelen eljárás tárgyát képezi. Jóllehet a gazdasági versenytársak óvatosabbak például a fogyasztóknál, és náluk többet tesznek annak megakadályozása érdekében, hogy versenytársaik a rendelkezésre állás követelményének hatálya alá tartozó megjelöléseket sajátítsanak ki, van egy másik döntő elem is, amelyet nem szabad alulértékelni (perösszefoglaló, 70. pont).

Ugyanis bármely személynek a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja szerinti perképesége csupán az első követelményt jelenti. Aki egy lajstromozott közösségi védjegyet töröltetni kíván, annak a (2) bekezdésben meghatározott, további eljárási feltételeket is teljesítenie kell: a kérelmet indokolni kell, és annak díját meg kell fizetni. A szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó és felhasználó számára ez az előírás azonban túlságosan nagy pénzbeli és időbeli ráfordítást igényel a védjegy törléséből eredő haszonhoz képest; elsősorban a 700 euró összegű díj¹¹ általában akkor is eltántorítja, ha hajlandó lenne az időt és erőfeszítést vállalni (perösszefoglaló, 71. pont).

Nem meglepő tehát, hogy a vállalkozások, valamint a gyártók, az előállítók és a fogyasztók szervezetei körültekintőek, és mindent megtesznek annak érdekében, hogy a lajstromot megtisztítsák a leíró jellegű vagy a KVR 7. cikke által védett általános érdekeket sértő védjegyekről. E szabályozási módszer értelme abban áll, hogy megakadályozza az olyan súlytalan, vagyis megalapozatlan törlési kérelmeket, amelyek alapján minden esetben – a megtámadott védjegy jogosultjának okozott összes hátránnyal együtt – új eljárást kellene indítani; azonban a törlési eljárás kezdeményezése vonatkozásában nem teszi lehetővé a KVR 55. cikk (1) bekezdése *a*) pontjának olyan *contra legem* értelmezését, amely szerint a kérelmezőnek konkrét tényleges vagy lehetséges gazdasági – és nem más jellegű – érdek fennállását kell bizonyítania (perösszefoglaló, 72. pont).

Harmadsorban a KVR 3. cikkével összefüggésben értelmezett 55. cikke szerint jogi személy a gazdasági társaság vagy jogszabályok hatálya alá tartozó egyéb szervezet, ha a reá irányadó jogszabályok alapján saját nevében jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, szerződéseket vagy más jogügyleteket köthet, perelhet és perelhető. Állandónak tűnik tehát az a törekvés, hogy a védjegyekre vonatkozó közösségi szabályozás minden szempontból az érintettek minél szélesebb körére terjedjen ki (perösszefoglaló, 73. pont).

A tárgyaláson feltett azon kérdésekre válaszul, hogy a törlés iránti kérelem benyújtásához állítólagosan megkövetelt gazdasági érdek hogyan egyeztethető össze a közrend és a jó erkölcs – a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *f*) pontja szerinti – védelmével, a Lancôme képviselője arra hivatkozott, hogy a közérdeket a feltétlen kizárási okok mindegyikénél „változó erősséggel” kell mérni (perösszefoglaló, 76. pont).

¹¹ Az ügyvédi, szabadalmi ügyvivői munkadíj költségét a főtanácsnok még nem is számította (a szerző).

Jóllehet a megjelölések kizárási/törlési okai mögött húzódó közérdek ilyen fokozatossá tételre jelentőséggel bír azon indokok meghatározása tekintetében, amelyek alapján valamely megjelölést nem lehet lajstromozni, vagy törölni kell a lajstromból, e fokozatosság nem alkalmazható a kérelem benyújtására való jogosultsághoz kapcsolódó eljárási követelmények vonatkozásában. Egyrészt ugyanis az e jogosultságra vonatkozó rendelkezések megfogalmazása nyilvánvalóvá teszi, hogy a törlés iránti kérelem benyújtására jogosult személyi kör meghatározása milyen tág; másrészt a BPHH-nak jelentős nehézséget okozna e kérelem elbírálása, ha e jogosultság a védett közérdek erősségétől válna függővé. Összességében az állítólagos erősség kérdése az ügy érdemére vonatkozik, miközben a kérelem benyújtására való jogosultság az eljárás formai követelményei közé tartozik, és a két terület között nem lehet átjárhatóságot felfedezni (perösszefoglaló, 77. pont).

E megállapításokból tehát az következik, hogy a közösségi védjegy törlése iránti kérelemre vonatkozó, a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja szerinti formai előírások nem ilyen megfontolásokon alapulnak. Amint azt a támadott ítélet helyesen mondja, azok olyan közigazgatási jellegű eljárás megindításának a feltételei, amelynek tárgya nem általános jellegű intézkedés, hanem kötött hatáskörben elfogadott aktus, amely valamely vállalkozás számára olyan bejegyzett, kizárólagos jogot biztosít, amelyet a közérdek védelmében nem bíróság, hanem ugyanaz a hatóság vonhat vissza, amely a jogot megadta, még akkor is, ha a jogvita később a közösségi bíróságok elé kerülhet (perösszefoglaló, 78. pont).

Az előadottakra tekintettel a fellebbezési jogalap – mivel egyik része sem elfogadható – nem megalapozott, így azt javaslom, hogy az Európai Bíróság azt teljes egészében utasítsa el (perösszefoglaló, 79. pont).

Az Európai Bíróság ítélete¹²

Az Európai Bíróság az ügyben két tárgyalást tartott, majd 2010. február 25-én hozta meg ítéletét.

Ebben a Lancôme fellebbezését minden vonatkozásban elutasította [ehelyütt is csak a perbeli cselekvőképességre (aktorátusra) vonatkozó indoklást ismertetem].

A Lancôme azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság elismerte, hogy valamely ügyvédi iroda jogosult a közösségi védjegy törlése iránti kérelem saját nevében való benyújtására. E jogalap két részre tagolódik. A Lancôme elsőként lényegében azt adja elő, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontját, amikor megállapította, hogy a közösségi védjegy törlése iránti, feltétlen törlési okra alapozott kérelem benyújtásához nem szükséges az eljáráshoz fűződő érdek. Másodsorban kifejti, hogy a saját érdekében és nevében eljáró ügyvédi iroda ilyen kérelem benyújtására vonatkozó lehetősé-

¹² C-408/08 P. ügyszám – magyarul is.

ge összeegyeztethetetlen az ügyvédi szakma uniós szinten elfogadott szerepével (ítélet, 26. pont).

A KVR 55. cikk (1) bekezdés *a*) pontjának téves értelmezésén alapuló kifogás első részéről az eljáráshoz fűződő érdeket illetően:

– *A felek érvei*

A Lancôme előadta, hogy az *actio popularis* teljes egészében idegen az uniós jogtól. Bár az EK 230. cikk, amely a kereset benyújtásához megköveteli a felperes személyes és közvetlen érintettségét, a jelen ügyben közvetlenül nem alkalmazható, a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja – a Lancôme szerint – az uniós jogban általában érvényesülő elvekre tekintettel értelmezendő. Ezenkívül minden jogrend különbséget tesz a jogképesség és perképeség között, ez utóbbi pedig feltételezi az eljáráshoz fűződő érdeket. Azon tényből, hogy a jogalkotó nem követel meg kifejezetten ilyen érdeket, nem vezethető le az, hogy az nem is szükséges (ítélet, 27. pont).

Az Elsőfokú Bíróság által a közigazgatási eljárás és a bírósági kereset között tett különbségtétel nem helytálló, mivel nem fogadható el, hogy a közigazgatási hatóság előtti fellépéshez való jog szélesebb, mint az e hatóság határozatai ellen irányuló kereset uniós bírósághoz való benyújtásához fűződő jog (ítélet, 28. pont).

Ugyanígy nem helytálló a feltétlen törlési okok és a viszonylagos törlési okok között az Elsőfokú Bíróság által alkalmazott különbségtétel, mivel e különbségtételből nem vezethető le, hogy a feltétlen törlési okon alapuló kérelem benyújtásához egyáltalán nem szükséges érdeket igazolni (ítélet, 29. pont).

Ami a leíró védjegy lajstromozásának a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *c*) pontja értelmében vett megtagadását illeti, az e kizáró okot megalapozó közérdek a kérelmező vagy a védjegyjogosult mindazon versenytársának – az ítélkezési gyakorlatban elismert – érdeke, amelyeknek a saját áruik vagy szolgáltatásaik leíró megjelölésének használatához való jogát meg kell védeni a versenytárs által jogellenesen megszerzett lajstromozásokkal szemben. Következésképpen csak a kérelmező tényleges vagy lehetséges versenytársaiként ténylegesen vagy lehetségesen elszenvedett korlátozás teszi lehetővé e kizáró ok érvényesítését (ítélet, 30. pont).

Ezen értelmezést erősíti a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontjába foglalt egyértelmű szabály, amely a törlés iránti kérelem benyújtásához való jogot megnyitja a gyártókat, előállítókat, szolgáltatást nyújtókat, forgalmazókat vagy fogyasztókat képviselő bármely csoport, azaz azon személyek előtt, akiket a védjegy szabálytalansága miatti hibás lajstromozás érintet (ítélet, 31. pont).

A Lancôme ebből arra következtet, hogy a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja úgy értelmezendő, hogy a rendelet a (perbeli) jogképességen kívül megköveteli, hogy a kérelmező ténylegesen vagy lehetségesen gazdaságilag érintett legyen, és így tényleges vagy lehetséges gazdasági érdek fűződjön a vitatott védjegy törléséhez. Márpedig nem ez a helyzet

a kozmetikai termékekre vonatkozó közösségi védjegy törlését kérő ügyvédi iroda esetében (ítélet, 32. pont).

A BPHH válaszában hangsúlyozza, hogy a hozzá benyújtott törlés iránti kérelmekre csak a KVR és annak végrehajtási rendelete vonatkozik, és hogy a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja egyértelműen felhatalmaz minden személyt a törlés iránti kérelem benyújtására (ítélet, 33. pont).

A BPHH szerint a Lancôme tévesen értelmezi a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *c*) pontjában meghatározott feltétlen kizáró okokat megalapozó közérdekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatot. Ezen érdek ugyanis nemcsak a gazdasági szereplőknek a leíró megjelölések használatához fűződő érdeke, hanem minden személy – akár gazdasági szereplő, akár nem – ahhoz fűződő érdeke, hogy a leíró megjelölés jogosultja ne kizárólag egyetlen vállalkozás legyen. Ezt erősíti meg egyébiránt azon tény is, hogy a megjelölés leíróképességét arra tekintettel kell megítélni, hogy milyen képet alkot róla az érintett vásárlóközönség, amely nem korlátozódik az érintett ágazat gazdasági szereplőire, mivel mindenekelőtt magában foglal minden végső fogyasztót és felhasználót (ítélet, 35. pont).

A BPHH szerint a Lancôme a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontját is tévesen értelmezi. A „csoportokra” vonatkozó ottani hivatkozás csak kiegészíti azon személyek listáját, akiknek a törlés iránti kérelme elfogadható. Az említett cikk azon csoportokat hatalmazza fel ilyen kérelem benyújtására, amelyek perelhetnek és perelhetők, de a nemzeti jogszabályok szerint nem rendelkeznek jogi személyiséggel (ítélet, 35. pont).

– Az Európai Bíróság álláspontja

Valamely közösségi védjegy törlése iránti kérelemnek a BPHH-hoz történő benyújtására való jogosultságra nem vonatkoznak a bírósági keresetekre alkalmazandó és rájuk jellemző elfogadhatósági szabályok. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság téves jogalkalmazás nélkül állapította meg a támadott ítélet 32. pontjában, hogy a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja értelmében vett, törlés iránti kérelem nem bírósági, hanem közigazgatási eljárás alá tartozik, és az említett ítélet 30. pontjában ezen indokból állapította meg többek között, hogy az EK 230. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlat sem közvetlenül, sem analógia útján nem releváns a jelen ügyben (ítélet, 36. pont).

Ami az azon kérdésre adandó választ illeti, hogy a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja a törlés iránti kérelem elfogadhatóságát az eljáráshoz fűződő érdek bizonyításától teszi-e függővé, az Elsőfokú Bíróság pontosan értelmezte az említett cikket (ítélet, 37. pont).

Először is kétségtelen ugyanis, hogy – amint azt az Elsőfokú Bíróság a támadott ítélet 21. pontjában megállapította – a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja nem említ semmilyen, eljáráshoz fűződő érdeket (ítélet, 38. pont).

Ezenkívül – amint azt az Elsőfokú Bíróság a támadott ítélet 22–25. pontjában lényegében megállapította – a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja úgy rendelkezik, hogy a feltétlen törlési okon alapuló törlés iránti kérelmet bármely természetes vagy jogi személy, vagy

a gyártókat, előállítókat, szolgáltatást nyújtókat, forgalmazókat vagy fogyasztókat képviselő bármely csoport vagy szervezet benyújthatja, amely a saját nevében perelhet és perelhető, ugyanakkor ezen 55. cikk (1) bekezdésének a viszonylagos törlési okon alapuló törlés iránti kérelmekre vonatkozó *b)* és *c)* pontja az ilyen kérelem benyújtásának jogát meghatározott, az eljáráshoz fűződő érdekekkel rendelkező személyek számára tartja fenn. Az Elsőfokú Bíróság ebből helyesen következtetett arra, hogy e cikk rendszeréből az következik, hogy a jogalkotó a törlés iránti kérelmet benyújtó személyek körét a második esetben korlátozni kívánta, az elsőben ugyanakkor nem (ítélet, 39. pont).

Végül az is helytálló, amint azt az Elsőfokú Bíróság a támadott ítélet 26. pontjában lényegében megállapította, hogy amíg a lajstromozás viszonylagos kizáró okai csak bizonyos korábbi jogok jogosultjainak érdekeit védik, a lajstromozás feltétlen kizáró okai az őket megalapozó közérdek védelmét szolgálják, ami megmagyarázza, hogy a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a)* pontja a kérelmező számára nem írja elő az eljáráshoz fűződő érdek bizonyítását (ítélet, 40. pont).

Egyébiránt alaptalan a Lancôme azon érve, amely szerint a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a)* pontja úgy értelmezendő, hogy a rendelet a vitatott védjegy törléséhez fűződő tényleges vagy lehetséges gazdasági érdeket ír elő ahhoz, hogy e védjegy törlése iránti kérelmet be lehessen nyújtani a BPHH-hoz (ítélet, 41. pont).

Egyrészt ugyanis, ellentétben azzal, amit a Lancôme állít, az ilyen értelmezést nem erősíti a szóban forgó 55. cikk (1) bekezdésének *a)* pontjában az azon gyártókra, előállítókra, szolgáltatást nyújtókra, forgalmazókra vagy fogyasztókat képviselő csoportokra vagy szervezetekre való hivatkozás, amelyek a rájuk irányadó jogszabályi rendelkezések szerint saját nevükben perelhetnek és perelhetők. E felsorolásnak – amely egyébiránt magában foglalja a fogyasztókat, akiknek gazdasági érdeket általánosan nem lehet tulajdonítani – célja mindössze az, hogy az ilyen jellegű csoportokat – amelyek bár a rájuk vonatkozó nemzeti jogszabályok szerint perelhetnek és perelhetők, de nincs jogi személyiségük – felvegye azon személyek közé, amelyek e rendelkezés értelmében törlés iránti kérelmet nyújthatnak be a BPHH-hoz (ítélet, 42. pont).

Másrészt a Lancôme által hivatkozott, C-108/97. és C-109/97. sz., a Windsurfing Chiemsee egyesített ügyben hozott ítéletből nem következik az ilyen értelmezés. Ezen ítéletnek a 25. pontjában¹³ az Elsőfokú Bíróság ugyanis azt állapította meg, hogy a közérdek megköveteli, hogy azon áruk és szolgáltatások leíró megjelöléseit vagy jelzéseit, amelyekkel kapcsolatban a lajstromozást kérik, mindenki szabadon használhassa. Ebből következően a valamely védjegy lajstromozása – leíró jellege miatt való – kizárásának okát megalapozó közérdek nem kizárólagosan a kérelmező vagy a védjegy jogosultja azon versenytársainak az érdeke, akik valamilyen korlátozást valószínűleg szenvednek, és akiknek ezért tényleges vagy lehetséges

¹³ Vö. 10. l. j.

gazdasági érdekük fűződik a vitatott védjegy törléséhez, hanem mindenki érdekéről van szó (ítélet, 43. pont).

Az előzőekből következik, hogy a Lancôme által e vonatkozásban előadott érvek nem megalapozottak, és ezért azokat el kell utasítani (ítélet, 44. pont).

A további (második) kifogás azon alapul, hogy az ügyvédi szakma szerepével összeegyeztethetetlen az ügyvédi iroda azon joga, hogy saját érdekében és nevében a BPHH-hoz védjegy törlése iránti kérelmet nyújtson be.

– A felek érvei

A Lancôme szerint a megtámadott ítéletet akkor is hatályon kívül kell helyezni, ha az Elsőfokú Bíróság a KVR 55. cikk (1) bekezdése a) pontjának az övétől eltérő értelmezését fogadná el, mivel az ügyvédi iroda azon joga, hogy saját érdekében és nevében közösségi védjegy törlése iránti kérelmet nyújtson be, összeegyeztethetetlen az ügyvédi szakma uniós szinten elfogadott szerepével (ítélet, 45. pont).

Az uniós jogban az ügyvédi szakmának mindig is szerepe volt az igazságszolgáltatásban való közreműködésben. Az Európai Bíróság eljárási szabályzatának 19. cikke az ügyvédi szakma e fogalmán alapszik, amely az ítélkezési gyakorlatból, többek között a 155/79. sz., AM S Europe kontra Bizottság-ügyben hozott ítélet 24. pontjából¹⁴ is következik (ítélet, 46. pont).

A BPHH az első jogalap e második részében az Európai Bíróság eljárási szabályzata 113. cikke (2) bekezdésének értelmében vett elfogadhatatlanságára hivatkozik, mivel a BPHH előtti kérelmezői minőség és az ügyvédi minőség összeegyeztethetőségének kérdése nem merült fel az Elsőfokú Bíróság előtt (ítélet, 47. pont).

– Az Európai Bíróság álláspontja

Bár a KVR 55. cikk (1) bekezdése a) pontjának megsértésére alapozott jogalap egyik részéről van szó, meg kell állapítani, hogy a jogalap e része nem e rendelkezésen, hanem ettől független, más jogszabályokon alapszik (ítélet, 48. pont).

Egyrészt ugyanis a jogalap e részének alátámasztására kifejtett érvelés megfogalmazásából magából kitűnik, hogy a Lancôme arra az esetre terjesztette elő e (második) kifogást, ha

¹⁴ A szöveg:

Az önálló ügyvéd pozícióját és státuszát illetően meg kell állapítani, hogy az megfelel a jogi tanácsadónak, akinek írásos közlései oltalom alatt állnak, s aki jogász szerepéből következően az igazságszolgáltatással és a bíróságokkal együttműködik, és akit azzal bíznak meg, hogy teljes függetlenségben, a szóban forgó ügyben jelentkező érdekeken felülemelkedve, olyan jogi segítséget nyújtson ügyfelének, amilyenre annak szüksége van. Ennek a jogi helyzetnek az ellentétpárját a szakmai etika és fegyelem jelenti, s az szolgálja azt a közérdeket, amelyet az erre a célra létrehozott szervezetek gyakorolnak. Ezt a koncepciót tükrözik a tagállamokban és a Közösségben kialakult jogi tradíciók, amit tanúsít az Európai Bíróság statútumainak 17. cikke is.

az Európai Bíróság nem fogadja el a Lancôme értelmezését a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontjával kapcsolatban, mivel a támadott ítéletet a Lancôme szerint „mindenesetre”, az állítólagos téves értelmezéstől eltérő indokok alapján hatályon kívül kell helyezni (ítélet, 49. pont).

Másrészt az előterjesztett, ügyvédi szakmára vonatkozó indokok nem kapcsolódnak a KVR 55. cikk (1) bekezdésének *a*) pontjához. Ez utóbbi egyébiránt nem tartalmaz az e szakma gyakorlására alkalmazandó szabályokat, amelyeket különleges uniós szabályok hiányában főszabály szerint minden egyes tagállam maga állapíthat meg (lásd ebben az értelemben a C-3/95. sz., a Reisebüro Broede-ügyben hozott ítélet 37. pontját,¹⁵ valamint a C-309/99. sz., a Wouters és társai ügyben hozott ítélet 99. pontját¹⁶ – jelen ítélet, 50. pont).

Következésképpen ez a kifogás valójában a KVR 55. cikk (1) bekezdése *a*) pontjának megsértésére alapított jogalaptól eltérő jogalap (ítélet, 51. pont).

Márpedig az Elsőfokú Bíróság előtt nem merült fel e jogalap, és mivel nem valamely bírósági kereset, hanem a BPHH-hoz benyújtott kérelem elfogadhatóságáról van szó, e jogalap nem minősül kötelező (imperatív) jogalappal, amelyet az Elsőfokú Bíróságnak hivatalból kellene vizsgálnia (ítélet, 52. pont).

Az ilyen jogalap elfogadhatatlan, mivel a fellebbezés keretében az Európai Bíróság hatásköre az első fokon megtárgyalt jogalapokról hozott jogi döntés megítélésére korlátozódik (lásd ebben az értelemben többek között a C-266/05. P. sz., a Sison kontra Tanács-ügyben hozott ítélet 95. pontját¹⁷ és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot – jelen ítélet, 53. pont).

Ez alapján ezt a kifogást is el kell utasítani (ítélet, 54. pont).

¹⁵ A szöveg:

Tárgybeli közösségi szabályok hiányában minden tagállamnak szabadságában áll saját területére irányadóan megállapítani a jogi hivatás gyakorlásának szabályait (vö. C 107/83 ügy, Ordre des Avocats au Barreau de Paris kontra Klopp, 17. pont).

¹⁶ A szöveg:

Az ügyvédekkel illetően előzetesen meg kell említeni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tárgyra vonatkozó különös közösségi szabályok hiányában főszabály szerint minden egyes tagállam szabadon szabályozhatja az ügyvédi tevékenységnek a területén történő gyakorlását (lásd a 108/83. sz., a Klopp-ügyben hozott ítélet 17. pontját és a Reisebüro Broede-ügyben hozott ítélet 37. pontját). Az e szakmára alkalmazandó szabályok ennél fogva tagállamonként lényegesen eltérhetnek.

¹⁷ A szöveg:

Ha ugyanis valamely félnek megengednénk, hogy először az Európai Bíróság előtt hozzon fel olyan jogalapot, amelyet az Elsőfokú Bíróságnál nem terjesztett elő, az azt jelentené, hogy az Elsőfokú Bíróság által eldöntött jogvitán túlterjedő jogvitával fordulhatna az Európai Bírósághoz, amelynek hatásköre az első fokon megtárgyalt jogalapokról hozott jogi döntés megítélésére korlátozódik (lásd többek között a C-136/92. P. sz., az EK Bizottság kontra Brazzelli Lualdi-ügyben hozott ítélet 59. pontját, a C-266/97. P. sz., a VBA kontra VGB és társai-ügyben hozott ítélet 79. pontját, a C-456/01. P. és C-457/01. P. sz., a Henkel kontra BHPP-ügyben hozott ítélet 50. pontját és a C-167/04. P. sz., a JCB Service kontra az EK Bizottság ügyben hozott ítélet 114. pontját).

Kommentárok

A témába vágó – nem az itt ismertetett jogesethez írott – figyelemre méltó értékelés a közösségi védjegy jog vezető kommentárjában¹⁸ olvasható. Ez már az itt ismertetett jogvitás ügyet megelőzően tárgyalta az abszolút lajstromozást gátló okra alapított törlési eljárásnak bárki által történő kezdeményezése lehetőségét [KVR 55. cikk (1) bekezdés a) pont].

Példaként hivatkozik a BPHH fellebbezési tanácsa által az Iranian Tobacco Co c/ Bulgartbac Holding elleni, R 708/2007-1 sz. ügyben (TIR 20 FILTER CIGARETTES ábrás védjegy) hozott határozatra. Ebben a perbeli cselekvőképesség (*locus standi*) vizsgálatának eredményeképpen a fellebbezési tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy közösségi védjegy abszolút lajstromozást gátló ok miatti törlése iránti eljárásban semmiféle érdekelt-ség (*any special interest*) bizonyítása nem szükséges. Ezt a határozatot az EK Törvényszéke T-245/08 sz. ítéletével helybenhagyta.

E precedens óta – mondja a kommentár – a perbeli cselekvőképességet (*locus standi*) nem vizsgálják. A továbbiakban a kommentár azt is mondja, hogy a jogi képviselő saját nevében is nyújthat be törlési kérelmet. Például a 710C-000802793 sz. ügyben a német Norton–Rose–Viererge ügyvédi iroda a VISIBLE WHITE (magyarul: látható fehér) védjegy törlését sikerrel kezdeményezte a Colgate-Palmolive ellenében. A törlési határozat a fellebbezési tanács, valamint az EK Törvényszéke által történt felülvizsgálat eredményeként sem változott.

A joggyakorlat ilyen előzményeire tekintettel nem meglepő, hogy az Európai Bíróságnak az előzőekben ismertetett ítélete a szakirodalomban nem keltett különösebb visszhangot, bár számos referátum jelent meg róla. Ismereteim szerint egyedül *Stonlake*¹⁹ kezdi referátumát azzal, hogy a jogi irodák (cégek) általában tanácsadói minőségben, nem pedig aktív felekként járnak el ... a CMS Hasche-Sigle által kezdeményezett eljárásban ezzel szemben az volt a kérdés, hogy kinek van joga a védjegy törlését kérni ...

Más referátumok csupán blikkfangos címekkel hívják fel a figyelmet az itt ismertetett ügyre, mint „az Elsőfokú Bíróság ítélete: az ügyvédek jogosultak törlési eljárást indítani”,²⁰ vagy „A jogi iroda jogosultsága törlési eljárás kezdeményezésére”.²¹

¹⁸ The Community Trademark Handbook (szerk. R. Abnett–J. Clegg–I. Wiseman–G. Smith). London, Release 15 (May 2009) 18-052 szélj.

¹⁹ B. *Stonlake*: Spotlight on legal standing. Intellectual Property Magazine, 2010. május p. 65.

²⁰ Decision of the ECJ: right for solicitors to bring cancellation proceedings. CIPA, 2009, p. 817.

²¹ Right for a law firm to bring cancellation proceedings. CIPA, 2010, p. 186.

Megjegyzések

1. Nemcsak a réges-régi, de a jelenlegi hazai joggyakorlat is megfelel az Európai Bíróság itt ismertetett ítéletében kifejtett szempontoknak: a magyar Legfelsőbb Bíróság elvi élel mutatott rá néhány éve, hogy „a szabadalom megsemmisítését – jogi érdek igazolása nélkül – bárki kérheti”²²

Nehéz azt képzelni, hogy védjegy törlése iránti (abszolút lajstromozás gátló okra alapított) kérelem esetén a megítélés más volna, már csak a Vt. 72. § (1) bekezdésében szereplő „bárki” szóra tekintettel is.

Ilyen körülmények között a különböző közösségi fórumok által szinte túlzott részletességgel kifejtett szempontoknál többet mondani nemcsak nehéz, de alighanem felesleges is volna. Legfeljebb annyit érdemes megjegyezni, hogy ebben a kérdésben a francia jog alighanem más utat követ (elsőfokú ítélet, 28. pont).

Ez lehet a magyarázata az itt ismertetett eljárásnak, amit magyar szemmel nem is nagyon lehet megérteni.

2. Más a helyzet abban a kérdésben, amit a Lancôme csak a fellebbezési eljárásban vetett fel: etikai szempontból összeegyeztethető-e az ügyvédi szakmával, hivatással, ha az ügyvéd a saját nevében indít védjegytörlési eljárást? Durvábban fogalmazva: ha az ügyvéd átveszi a stróman szerepét?

Szerintem ez az igazán érdekes kérdés. Ezt az Európai Bíróság egyszerűen azzal intézte el, hogy ez a kérdés (jogalap) a korábban eljárt fórumok előtt, beleértve az EK Törvényszékét is, nem szerepel (ítélet, 52. pont). Eljárásjogilag persze ez az állásfoglalás nem kifogásolható. Alighanem az EK tagállamai legfelsőbb bíróságainak döntő többsége is ilyesféle álláspontra helyezkedett volna.

Ugyanakkor a főtanácsnok egy lépéssel tovább ment: igaz, az érdemi állásfoglalást ő is megkerüli, amikor azt mondja, hogy a „Lancôme nem állította, hogy az ügyvédek bármilyen szakmai etikai szabályt megsértettek volna” (perösszefoglaló, 45. pont).

Ebben a kérdésben való érdemi állásfoglalásra tehát azért nem került sor, mert a Lancôme-nak ez a támadása

- egyrészt elkéssett,
- másrészt nem volt megfelelően kidolgozva.

3. Érdemes lenne elgondolkodni azon, hogy a magyar jog szerint az ügyvédi, illetve szabadalmi ügyvivői etikára alapított ilyen támadás esetében mi történne?

Úgy gondolom, hogy tételes jogilag a helyzet világos: pusztán az a körülmény, hogy az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. tv., akárcsak a szabadalmi ügyvivőkről szóló 1995. évi

²² EBH 2002, 638.

XXXII. tv. mindkét szakma fő feladatát az ügyfelek képviselésében határozza meg, nem zárja ki, hogy az ügyvéd „közérdekűnek” minősíthető egyéb tevékenységet is folytasson.

Azt, hogy ez a „közérdekű” tevékenység éppen védjegy- vagy szabadalmi ügyekben általában etikus-e, nem tartom feladatomnak eldönteni.

Csupán annyit jegyzek meg, hogy magam nem örülnék, ha az ügyvédi vagy szabadalmi ügyvivői szakma ilyen irányban terjesztené ki tevékenységét. Némileg csodálkozom is azon, hogy a jó nevű Vieregge, illetve Hasche ügyvédi iroda ilyen tevékenységet is folytat. Az okok, illetve a körülmények ismeretének hiányában azonban megmaradok a csodálkozásnál anélkül, hogy etikailag helyteleníteném eljárásukat.